Redacțiunea, Administrațiunea, și Tipografia:
Brașovŭ, piața mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimetŭ.
INSERATE se primesc la Administrațiune în Brașovŭ și la următórele Birouri de anunciurĭ: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks* Nachfolger; *Anton Oppelik*, *J. Dannebcr*, în Budapesta: *A. V. Goldberyerg, Eckstein Bernat*: în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann.*
Prețulŭ inserțiunilorŭ: o seria garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LVIII.

„Gazeta" iese în fiă-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe anŭ.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ
a administrațiune, piața mare, Târgulŭ Inului Nr. 30 etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 21. Brașovŭ, Vinerĭ, 27 Ianuarie (8 Februarie) 1895.

„Partida catolică" și naționalitățile.

Brașovŭ, 26 Ianuarie v. 1895

S'a făcutŭ multŭ svonŭ cu pretinsa direcțiune amicabilă naționalitățilorŭ a nouei „partide poporale" maghiare, ceea ce nu puținŭ a contribuitŭ a potența ura celorŭ din tabĕra lui Tisza-Wekerle în contra „reacțiunei clericale-feudale", cum o numescŭ ei. I se imputŭ „partidei poporale" maghiare ca o notă deosebită de nepatriotismŭ, că cochetézĕ cu naționalitățile.

Acésta însĕ privesce pe adversarii maghiarĭ ai partidei amintite. Pe noi naționaliștii nemaghiarĭ ne interesézĕ atitudinea nouei „partide poporale" în cestiunea naționalitățilorŭ din altŭ punctŭ de vedere diametrulŭ opusŭ aceluia, pe care stau celelalte partide maghiare.

Este de prisosŭ a mai accentua că națiunile nemaghiare potŭ privi numai cu simpatiă la orĭ ce mișcare s'ar produce în sinulŭ maghiarimei în favórea lorŭ și a drepturilorŭ lorŭ. Astfelŭ n'a putută face decâtŭ o bună impresiune asupră-le, când în Decemvre trecutŭ marea adunare a catolicilorŭ ungurĭ dela Alba-regală s'a abătutŭ dela vechia pracsă și s'a folositŭ în moțiunea votată de ea de unŭ tonŭ mai amicabilŭ naționalitățilorŭ.

Dér națiunile nemaghiare suntŭ pățite, nu mai dau nimicŭ pe vorbe căcĭ prea multŭ au fostŭ amăgite și înșelate cu vorbe și promisiunĭ frumóse. De aceea au primitŭ ele și asigurările dela Alba-regală cu-o reservă rece, se aștéptă ca vorbele sĕ fiă traduse mai întâiu în fapte, ca sĕ-șĭ câștige viață și valóre.

Și bine au făcutŭ, că au fostŭ reservate, căcĭ deja după două lunĭ dela adunarea din Alba regală, catolicii ungurĭ au scăḑutŭ tare diapasonulŭ în cestiunea naționalitățilorŭ.

Pe când moțiunea lorŭ dela Alba-regală vorbea numai de-o supremația constituțională a Maghiarilorŭ și cerea echitate și dreptate față cu naționalitățile și ca drepturile lorŭ sĕ fiă cinstite și pretensiunile lorŭ îndreptățite luate în considerație, accentuândŭ, că décă cine-va ține la limba sa maternă și promovézĕ literatura și cultura ei, nu este patriotŭ mai rĕu ca Maghiarulŭ, pe atuncĭ programulŭ definitivŭ, pe basa căruia s'a constituitŭ, la finele lunei lui Ianuarie, partida catolică sub numirea de „partidă poporală", face dependentă considerarea pretensiunilorŭ naționalitățilorŭ dela unitatea statului maghiarŭ și dela caracterulŭ sĕu naționalŭ maghiarŭ, și astfelŭ admite echitatea și dreptatea pentru popórele nemaghiare numai întru câtŭ póte încăpé în cadrulŭ acelei unitățĭ și a caracterului maghiarŭ alŭ statului. De limba și de cultura lorŭ națională nicĭ pomenire.

Când era déră sĕ se traducă în faptă vorbele frumóse dela Alba-regală prin stabilirea unui punctŭ în programulŭ nouei partide, care sĕ conțină în adevĕrŭ óre-carĭ garanții pentru libera desvoltare a limbei și a culturei naționalităților nemaghiare, s'a redusŭ tótă acțiunea amicabilă naționalitățilorŭ a „partidei poporale" la o copiare a programului ministrului-președinte Banffy.

Din totŭ sgomotulŭ, ce s'a făcutŭ cu pretinsele „bune intențiunĭ" ale partidei catolice, a rĕmasŭ, prin urmare, numai asigurarea vagă și mai multŭ decâtŭ problematică, că acéstă partidă „doresce sĕ observe o atitudine pe deplinŭ prevenitóre față cu naționalitățile".

Fără de a mai vorbi de esperiințele ce le-amŭ făcutŭ dela 1867 încóce cu Maghiarii de tótă pănura. ajnnge sĕ scimŭ că și partlda grofului și magnatului Ferdinand Zichy voiesce sĕ dea statului unŭ „caracterŭ naționalŭ maghiarŭ", pentru ca sĕ fimŭ în clarŭ, că dorința de mai susŭ nu póte avé nicĭ unŭ prețŭ realŭ și că nu este decâtŭ o frasă gólă, cleiu de vorbe dulcĭ pentru a prinde paserĭ cu elŭ.

Trebue sĕ facă în astfelŭ de împrejurărĭ o impresiune fórte ciudată asupra fiă-cărui omŭ cu mintea sănătósă, când cetesce în fóia clericală „Magyar-Allam" articulĭ, ca celŭ publicatŭ într'unulŭ din numerii ei ultimĭ sub titlulŭ „partida poporală și Românii".

În acestŭ articulŭ se face lauda „partidei poporale" și a intențiunilorŭ ei „generóse" față cu Românii și cu celelalte naționalitățĭ nemaghiare și se vorbesce de tóte, numai de aceea nu, ce póte întra în cadrulŭ programului acestei partide.

Premise false, conclusiunĭ false.

Autorulŭ, care sub pseudonimulŭ „M. Agrippa" scrisese odată și o broșură, și care se mărturisesce ca Românŭ — de sigurŭ nu pentru a mări valórea articulului sĕu — pornesce dela falsa premisă, că din programulŭ partidei poporale s'ar puté convinge naționalitățile nemaghiare, că „în Ungaria propriă esistă o direcțiune prin a căreia lățire și întărire ele arŭ puté sĕ-șĭ realiseze totŭ, la ce le îndreptățesce legea firei și a patriei".

Conclusiunea este, ca „partida poporală" sĕ se organiseze și printre naționalitățĭ.

Acésta e esența și scopulŭ, celelalte suntŭ numai cleiu pentru a prinde cu elŭ pe cei credulĭ.

Numĕrulŭ acestora din norocire însĕ a dispărutŭ apróпе cu totulŭ în cele trei decenii din urmă, și la acésta a contribuitŭ nu numai șovinismulŭ calvinilorŭ, ci și alŭ catolicilorŭ ungurĭ!

Adunarea alegĕtorilorŭ românĭ din cerculŭ Șimleului-Silvaniei.

(Coresp. part. a „Gaz. Trans.)

Șimleulŭ-Silvaniei, 3 Febr. 1895.

Onorată Redacțiune! In urma schimbărilorŭ din urmă dela guvernŭ, devenindŭ vacantŭ cerculŭ electoralŭ alŭ Șimleului Silvaniei și candidândŭ de nou în acestŭ cercŭ ministrulŭ președinte br. Desideriu *Banffy*, presidentulŭ clubului electoralŭ d-lŭ advocatŭ Simeonŭ *Orosŭ* a convocatŭ pe alegĕtorii românĭ din acestŭ cercŭ la o adunare, ce s'a ținutŭ în 1 Februarie n. în sala teatrului orășenescŭ.

Adunarea acésta a fostŭ fórte motivată, mai alesŭ, că alegĕtorii românĭ erau și suntŭ conscii de atitudinea dușmănósă și tratamentulŭ barbarŭ cu care actualulŭ ministru-președinte unguréscŭ a guvernatŭ comitatele Solnocŭ-Dobêca și Bistrița-Năsĕudŭ, prin urmare trebuiau sĕ ia față de candidatura lui posițiă hotărîtă. Apoi sciindŭ noi Românii din acestŭ cercŭ, că Bánffy și organele lui subalterne vorŭ desvolta totŭ zelulŭ, ca sĕ zăpăcéscă pe alegĕtorii românĭ, și sĕ-i îndemne prin totŭ feliulŭ de promisiunĭ vage a vota pentru faimosulŭ pașă dela Bistrița, nu puteamŭ sta nepăsătorĭ la acésta și trebuia, ba eram datorĭ chiar, a ne marca posițiunea nóstră față de alegerea din acestŭ cercŭ, ca sĕ nu pótă ḑice guvernanții din Peșta: étă, că Românii au votatŭ pentru ministrulŭ-președinte, prin urmare ei suntŭ mulțămițĭ cu actualele stărĭ de lucrurĭ.

Cu bucuriă vĕ aducŭ déră la cunoscință, că alegĕtorii românĭ s'au și presentatŭ în numĕrŭ fórte frumosŭ la adunarea din 1 Februarie. Au participatŭ *peste 500 de alegĕtorĭ.*

In urma unui morbŭ, d-lŭ președinte alŭ clubului electoralŭ neputêndŭ participa la adunare, a fostŭ aclamatŭ de președinte ad hoc d-lŭ preotŭ din Hidigŭ *Augustinŭ Vicașiu*, ér de secretarŭ d-lŭ preotŭ din Porțĭ G. *Podina*. Președintele marcândŭ în scurte cuvinte scopulŭ adunărei, declară adunarea de deschisă.

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS."

(Reproducerea oprită.)

Din anii 1848—49.

Memorii, de ***Vasilie Moldovanŭ.***

(14) (Urmare).

Spre tómnă ḑilele stânei sunt numĕrate. După ce încetézĕ mulsulŭ oilorŭ, stâna séu se strĕmută la locuința baciului, séu este părăsită. Tocmai așa era cu asilulŭ meu, care fiindŭ într'o stare fórte de compătimitŭ, plóia pĕtrundea înăuntru și mĕ uda mai rĕu încă decâtŭ afară, ér mirosulŭ dela paiele afumate nu-lŭ puteam suferi.

După-ce nu se arătau semne de-a înceta plóia, care curgea în torențĭ, mi-am părăsitŭ asilulŭ și mi-am îndreptatŭ pașii în direcțiune opusă de satulŭ de care mĕ depărtasem. Timpulŭ înaintase binișorŭ, și eu încă totŭ mergeam fără a sci unde și încătrău. Intr'unŭ târḑiu audŭ lătratulŭ cânilorŭ. Ei bine! îmĭ gândeam, aici va fi pĕcurarulŭ cu turma, și elŭ de sigurŭ va avé ceva în straiță, ca sĕ-mĭ stîmpĕrŭ fómea, ce-o simțiam din ce în ce mai tare.

Dér n'a fostŭ așa! Când am putută pĕtrunde prin desimea negurei, spre cea mai mare surprindere am vĕḑutŭ, că mĕ aflu de-ásupra satului Ș(eușia). Vĕḑêndŭ acésta n'am voitŭ sĕ întru în satŭ, ca sĕ nu se lățéscă vorba, că mĕ aflu acolo. Am luatŭ decĭ altă direcțiune cu scopŭ de-a ajunge la locuința baciului în a cărui stână am fostŭ, căcĭ nevasta lui fiindŭ din Ch(irileu) printr'ênsa puteam scirici câte ceva de-acasă.

Târḑiu după amiaḑĭ am ajunsŭ la locuința, ce sta singură între colinele, carĭ aḑĭ se vĕdŭ binișorŭ împopulate. Ne-avêndŭ curagiulŭ de-a întra dintr'odată în casă, am întratŭ în grajdulŭ de bârne, ce se afla în depărtare bunișóră de casă. Mulțimea cânilorŭ au făcutŭ numai decâtŭ cunoscutŭ stăpânilorŭ casei presența unui streinŭ.

Precum am doritŭ, eșise afară tocmai nevasta baciului. Ivindu-mĕ în ușa grajdului și vĕḑêndu-mĕ cu lancea, ea n'a cutezatŭ sĕ se apropiă de mine, că pănă atuncĭ Românii nu începuseră a-șĭ face lăncĭ. După ce însĕ m'a cunoscutŭ de pe voce, ea a liniștitŭ cânii și m'a invitatŭ în casă, asigurându-mĕ, că tótă ḑiua nu s'a arătatŭ sufletŭ de omŭ în apropierea locuinței lorŭ; — prin urmare nicĭ despre starea lucrurilorŭ din Ch(irileu) nu scia nimica, decâtŭ că auḑise și ea aḑĭ dimineță sunândŭ dobele.

După ce mi-am stâmpăratŭ fómea cu o bucată de pâne și cu una de cașŭ, n'aveam altă dorire, decâtŭ sĕ vină nóptea— însĕ nóptea nu venia! Câtŭ am rĕtăcitŭ pe cele délurĭ deșerte, mi-s'a părutŭ că fuge timpulŭ, acum însĕ mi-se părea, că șeḑŭ aicĭ de-o lună. Mĭ-ar fi plăcutŭ sĕ dormŭ, dér în casă nu cutezam a mĕ culca, cu tóte că mama pĕcurarului mereu 'mĭ da asigurărĭ sĕ fiu liniștitŭ, că ea va pândi afară pănă voiu durmi și eu și orĭ ce ar observa bănuitorŭ, 'mĭ va face cunoscutŭ, ca sĕ mĕ depărtezŭ.

Am eșitŭ déră din casă, am întratŭ în grajdŭ și m'am urcatŭ în podulŭ lui, însĕ somnulŭ nu m'a prinsŭ nicĭ aicĭ, ba eram cu multŭ mai neodihnitŭ, căcĭ, neputêndŭ vedea nicĭ într'o parte, de câte-orĭ auḑiam lătratulŭ unui câne, tot-déuna cugetam, că vinŭ soldațĭ sĕ mĕ prindă. Ce bucurosŭ așĭ fi eșitŭ la largulŭ, dér plóia curgea în torențĭ, de gândeai, că e pedépsa lui Dumneḑeu.

XII. Reîntórcerea acasă.

După așteptare torturătóre de o óră și jumĕtate, am vĕḑutŭ că începe a se întuneca, am auḑitŭ, că turma cu mai multe clopote se așaḑă în jurulŭ casei. Acum putui sĕ iesŭ și eu din asilulŭ meu, care mĕ scutea de plóie, nu însĕ și de temerea fórte întemeiată de a puté cădé prinsŭ. Am întratŭ în casă, unde se pusese cina. Căsenii au mâncatŭ mămăligă cu brânză, m'au îmbiatŭ cu dragă inimă și pe mine, dér nu-mĭ veni apetitulŭ, că eram cu gândulŭ totŭ acasă, la fratele meu, la bĕtrânulŭ meu tată, și peste mĕsură mĕ tortura ideia, că sătenii suferŭ pentru mine.

— Mĕ ducŭ! ḑiseiu cătră cei de față, trecŭ Mureșulŭ și trebue sĕ întêlnescŭ eu unŭ omŭ, care sĕ-mĭ spună, ce s'a întêmplatŭ în ḑiua de astăḑĭ.

— Bine! ḑise pĕcurarulŭ. Dute, plécă și eu te voiu păḑi pănă te vei întórce. Er de s'ar întêmpla sĕ adormŭ, atuncĭ dela pisculŭ acela, care-i alŭ treilea dela casa nóstră, sĕ nu vii încóce pănă vei fluera de trei orĭ, ca eu sĕ-țĭ potŭ eși înainte sĕ te apărŭ de cânĭ, că altmintrelea te tragŭ josŭ și te prăpădescu.

După acésta ia cuvêntulŭ d-lŭ advocatŭ Dr. *Cassiu Maniu*. D-sa desvoltă prin cuvinte clare și convingĕtóre esența luptei nóstre naționale și necesitatea de a ținé strînsŭ la programulŭ din 1881. Cu vii colorĭ și în terminĭ elocuențĭ arătă suferințele națiunei române și resultatele la carĭ vomŭ ajunge, décă vomŭ persevera în lupta politică. Aflându-ne în ajunulŭ alegerei de deputatŭ, recomandă adunărei, sĕ rĕmână *pe lângă principiulŭ pasivitățiĭ*, apoi presentă următorulŭ proiectŭ de resolutiune:

Avêndŭ în vedere programulŭ partidului naționalŭ românŭ din Transilvania și Ungaria stabilitŭ în conferența națională din 1881, susținutŭ și de conferențele următóre;

Avêndŭ în vedere organisețiunea partidului naționalŭ românŭ, a cărui esistență séu neesistență nu o póte supune arbitriului nimĕrui și la care mai pe susŭ de tóte ține;

Avêndŭ în vedere situațiunea grea a poporului românŭ din acéstă țéră, care i-s'a creatŭ prin totala desconsiderare a drepturilorŭ sale legale și legitime;

Avêndŭ în vedere, că din acéstă grea situațiune numai prin observarea și susținerea programului naționalŭ și a partidului naționalŭ cugetă a puté cu onóre eși:

Alegĕtorii românĭ din cerculŭ electoralŭ alŭ Șimleului-Silvaniei, întruniți în conferența de adĭ (1 Februarie 1895) *declară, că:*

1) *Vorŭ rĕmâné și de astă-dată* **cu desĕvĕrșire pasivi față de alegerea de deputatŭ,** *care se va ține la 5 Februarie a. c. în Șimleulŭ-Silvaniei, deși trecutulŭ politică alŭ persónei candidate în acéstă cercŭ ni-ar impune o luptă fără considerare în contra reeșirei lui;*

2) *Contestândŭ dreptulŭ ministrului de a puté desface organisațiunea partidului naționalŭ românŭ și de a puté interdice manifestarea vieții publice naționale, garantată prin drepturile cetățenescĭ și politice,* **consideră de ilegală și neconstituțională ordinațiunea fostului ministru de interne privitóre la partidulŭ naționalŭ românŭ;**

3) *Aducŭ tributulŭ lorŭ de adêncă mulțămită și recunoscință acelorŭ bărbați, carĭ pentru némulŭ românescŭ luptă și pătimescŭ în robiă.*

Acestŭ proiectŭ de resoluțiune a fostŭ esplicatŭ punctŭ de punctŭ, ca sĕ-lŭ înțelégă poporulŭ alegĕtorŭ, ér d-lŭ George *Podina* l'a recomandatŭ spre primire, în urma căreia proiectulŭ *a fostŭ primitŭ cu unanimitate.*

După acésta președintele ad hoc făcŭ o scurtă reprivire asupra trecutului poporului românŭ, care prin tóte vijeliile timpurilorŭ s'a susținutŭ în virtutea conscienței de sine. Mulțumesce apoi poporului, că s'a presentatŭ la adunare în numĕrŭ așa însemnatŭ, prin ceea-ce alegĕtorii românĭ au datŭ dovadă de consciența lorŭ națională — și declară adunarea de închisă.

Unŭ asistentŭ.

Roma locuta est.

III.

Medalia are și „revers“. Sĕ vedemŭ și fața opusă.

Diarele italiene au ȩisŭ: „Publicămŭ adresa Românilorŭ din Bucurescĭ, în limba română, astfelŭ precum ni s'a trimisŭ, cu scopŭ, *ca sĕ se convingă Italienii, că Românii într'adevĕrŭ suntŭ de origine latină, suntŭ frații noștri, noi n'avemŭ trebuință de „interpretŭ“ ca sĕ-i înțelegemŭ*“.

Acésta este cea mai eclatantă dovadă, câtŭ de tare greșescŭ aceia, carĭ se țină, ca orbulŭ de gardŭ, de părerea lorŭ, ca sĕ păstrămŭ cuvintele străine, carĭ s'au furișatŭ în seculii de sclaviă în limba nóstră, din falsulŭ motivŭ, că poporulŭ nu înțelege și nu este accesibilŭ pentru cuvinte nóuĕ.

Décă Bucurescenii ș-ar fi scrisŭ adresa lorŭ cu barbarismele, cu carĭ unii ómenĭ, altcum fórte venerabilĭ, savanțĭ chiar, afecteză, așa d. e. „tăgăduesce, făgăduesce, îngăduesce, zăbăvesce, lăuntricŭ, vremelnicŭ, îndoelnicŭ prepuelnicŭ, duhŭ, vĕzduhŭ, kreițar, sfanțŭ, hăłăștĕu, iarmarocŭ, țelŭ“ și o sută și-o miie astfelŭ de „ciudățenii“; décă ei ar fi *„glăsuitŭ și propovăduitŭ pricina nóstră în potriva*“ Maghiarilorŭ astfelŭ, Italienii ar fi ȩisŭ: „Ne pare bine de simpatiile vóstre, dér Latinĭ nu sunteți: nu vĕ pricepemŭ limba“. Ei între ei înse, Italienii, ar fi adausŭ: „Va fi avêndŭ și Ovári ceva dreptate, că Românii suntŭ o „amestecătură și adunătură de venetici“ — limba o arată acésta“.

Vorbindŭ odată cu unŭ bărbatŭ însemnatŭ din Bucurescĭ despre acéstă temă, dênsulŭ 'mĭ ȩise: „Ei bine, domnule, când n'ar fi alta de făcutŭ, decâtŭ sĕ modernisămŭ pĕrulŭ și vestmintele popilorŭ și sĕ scótemŭ barbarismele din cărțile bisericescĭ, ca sĕ nu sĕmĕnămŭ Muscalilorŭ, atuncĭ amŭ fi cei mai fericiți, asta o putemŭ face în timpŭ de 24 óre; dér sĕ vedeți, noi avemŭ alte marĭ lucrurĭ sĕ sĕvĕrșimŭ mai întâiu, apoi așa se ȩice, că poporulŭ nu-i accesibilŭ pentru a elimina cuvintele vechĭ“.

Eu i-am rĕspunsŭ: „In civilisarea unui poporŭ, au sĕ lucre toțĭ factorii paralelŭ, pe tóte terenele, *unum faciendum, alterum non omitendum*; altcum se încuibă în limba oficială, ca și în cărțile bisericescĭ terminĭ fórte proștĭ, carĭ vatămă auḑulŭ fórte tare. Și nu este adevĕratŭ, că poporulŭ, nu-i accesibilŭ de a'șĭ însuși terminii noi, din contră, poporulŭ e fórte doritorŭ de a învĕța terminii noi. De esemplu în Ardealŭ, în jurulŭ orașelorŭ locuite și de Românĭ, țĕranii, carĭ de regulă au de a face multŭ cu advocațĭ românĭ, sĕ folosescŭ de cei mai aleșĭ terminĭ latinescĭ, așa: citațiune, causă, incusă, suplică, pertractare, conclusŭ, resoluția, sentință, recursŭ, procesŭ, contrarŭ, partidă și o mulțime alte espresiunĭ, ce dênșii le-au învĕțatŭ, din contactŭ cu advocații românĭ. Nu țĕranii suntŭ de vină, ci „cărturarii sfătoșĭ“, décă nicĭ până în ȩiua de adĭ nu ni s'a curățitŭ limba de barbarisme. Totŭ la ignoranța ómenilorŭ se provocau și aceia, carĭ luptau pentru păstrarea *slovelorŭ cirile*, și étă, că adĭ rarŭ mai afli omŭ, care sĕ le pótă ceti.

Nu este nicĭ aceea adevĕratŭ, că poporulŭ pricepe slavonismele în biserică. Eu am pusŭ, din curiositate, unui țĕranŭ înțeleptŭ mai multe întrebărĭ și m'am convinsŭ, că nu le pricepe. Totŭ atâtŭ de puținŭ pricepe cuvêntulŭ: *duhŭ*, ca și cuvêntulŭ: *spiritŭ*. De'i voiu esplica înțelesulŭ cuvêntului *spiritŭ*, mĕ va pricepe. Cândŭ am sĕ alegŭ între slavonisme și latinisme, voiu preferi pe aceste din urmă.

Am mai întrebatŭ pe omulŭ meu:

„Scii d-ta, ce însemnéză *blagoveștenie*?

— Sciu atâta, că e o sĕrbătóre.

— Dér décă țĭ-așĭ ȩice: *bunavestire?*

— Atuncĭ da, asta'i românesce ȩisŭ.

E imposibilŭ, sĕ nu se afle în limba română, décă nu pentru tóte, dér pentru cele mai multe noțiunĭ cuvinte românescĭ.

E lucru tristŭ, că în locŭ sĕ ne apropiemŭ de unitatea limbei, totŭ mai tare ne depărtămŭ. Românii din regatŭ nu se lapĕdă de *cuvintele vechĭ*, deși vĕdŭ, că-sŭ barbarisme, ér cei din Ardealŭ și Ungaria, temêndu-șĭ limba de influința barbarismelorŭ, nu se lapĕdă de a latinisa, fără nicĭ o trebuință. Ei vĕdŭ, că nu-i „scopos“, dér totușĭ „zeléză“.

Anulŭ trecutŭ, mai mulțĭ domnĭ din Bucurescĭ conversau asupra acestei teme. Unulŭ ȩicea, că aci în Ardealŭ și Ungaria Românii nu sciu scrie românesce: cugetă ungaresce, séu nemțesce, și numai cuvintele suntŭ românescĭ, adese latinescĭ, schimonosite cu terminațiune slavonéscă. Las' că sintacsa lorŭ numai românéscă nu e, dér apoi nicĭ cuvintele nu suntŭ de înțelesŭ. Étă am la mână „Transilvania“, fóia Asociațiunei, spuneți'mĭ, care înțelege, ce va sĕ ȩică: *„Autenticarea „acestui protocolŭ se concrede domnilorŭ* „....N. N.“

— Intr'adevĕrŭ, asta n'o înțelegemŭ; asta nu-i românesce.

Au trebuitŭ, ca sĕ-șĭ caute pe unŭ Ardeleanŭ, ca sĕ le esplice, că „Transilvania“ a vrutŭ sĕ ȩică: *„Verificarea acestui procesŭ verbalŭ se încredințéză domnilorŭ*.... N. N.“

Trei-ȩecĭ de anĭ de-arêndulŭ a întrebuințatŭ Asociațiunea acea claușulă greșită.

Inzadarŭ spui ómenilorŭ noștri, că cuvinte latine, numai acolo poțĭ întrebuința, când absolutŭ nu găsescĭ unulŭ românescŭ, și numai astfelŭ de cuvinte latine, pe carĭ le întrebuințéză și alte popóre latine. Cuvêntulŭ „concrede“, cine naiba îlŭ mai întrebuințéză?

Singurŭ limba ne mai légă de popórele latine. Ar fi dóră timpulŭ supremŭ, ca sĕ se îngrijéscă „cei chemațĭ“ de curățirea și de unitatea limbei nóstre.

„Séu te pórtă cum vorbescĭ,
„Séu vorbesce cum te porțĭ!

Dela pólele Surului, în Ianuarie 1895.

Sĭvu.

Agitațiuni în contra „partidei poporale“.

Foile unguresci agită din rĕsputerĭ în contra nouei „partide poporale“. „Magyar Hirlap“ în numĕrulŭ sĕu dela 5 Februarie scrie unŭ articolŭ mai lungŭ, în care presentă acéstă partidă, ca mai „periculósă“ chiar și decâtŭ cei mai marĭ, „panslaviștĭ“ și „dacoromâniștĭ“. Étă ce ȩice între altele:

Chiar și celŭ mai panslavistŭ preotŭ luteranŭ, ar fi numai decâtŭ suspendatŭ din partea diecesei și a districtului sĕu, décă acelŭ locŭ, din care trebue sĕ se predice cuvêntulŭ lui Dumnedȩeu și pacea eternă, ar cuteza sĕ-lŭ întrebuințeze pentru de-a ațița la ură și la patimĭ confesionale, și décă din acelŭ locŭ ar aprinde primele isbucnirĭ ale flacărilorŭ, carĭ suntŭ menite de-a duce în primejdiă patria maghiară. Ba *nicĭ preoții valahĭ*, în ces mai înverșunată luptă pentru naționalitate, *n'au mersŭ până acolo*, ca, uitându-șĭ de chiămarea lorŭ mai înaltă, *sĕ predice de pe catedră ura în contra patriei maghiare* și, abusândŭ în modŭ scârbosŭ de încrederea pusă în ei, sĕ verse veninŭ în marea turburată a spiritelorŭ.

Nu, nicĭ chiar popii daco-românĭ n'au mersŭ până la atâtŭ. Ei s'au mulțumitŭ numai cu influința, pe care, ca ómenĭ, au avut'o asupra credincioșilorŭ lorŭ, dér de puterea bisericéscă nicĭ chiar ei n'au abusatŭ, séu celŭ puținŭ n'au abusatŭ în modŭ formalŭ.

Óre pe domnii din partida poporală nu-i dóre sufletulŭ, când ducŭ clerulŭ catolicŭ la acéstă rolă odiosŭ, abătêndu-lŭ dela favorabila posiție, ce-o are astădĭ în societate, abătêndu-lŭ dela direcțiunea patriotică și de toțĭ iubită și făcêndu-lŭ nepatriotică?....

In asemenea modŭ agită și celelalte foi unguresci. Cu deosebire foile kossuthiste, între carĭ „Egyetértés“ în primulŭ locŭ, se silescŭ în orĭ-ce chipŭ sĕ arate, că Nemaghiarii privescŭ „cu simpatiă“ partida poporală, voindŭ prin acésta sĕ ȩică: „étă, partida poporală s'a aliatŭ cu dușmaniĭ patriei maghiare, — mai fi-va óre Maghiarŭ patriotŭ, care s'o sprijinéscă?“

SCIRILE ȨILEI.

26 Ianuarie.

Congresŭ slavicŭ. *„Agence Slave“* anunță, că cu ocasiunea expositiunei etnografice, ce se va ține în anulŭ viitorŭ la Praga, se va ține și unŭ congresŭ slavicŭ alŭ tuturorŭ Slavilorŭ. Obiectulŭ congresului va fi: *procederea comună în afacerile bisericescĭ și naționale.*

—o—

Pentru remunerările învĕțătorilorŭ și învĕțătórelorŭ în anulŭ trecutŭ i s'au pusŭ la disposiția ministrului de culte suma de 7000 fl. In anulŭ acesta înse amintita sumă s'a ridicatŭ la *40,000 fl.* Sĕ scie, că banii prevĕduțĭ în bugetŭ sub acéstă titlu, se împartŭ mai alesŭ între acele puterĭ didactice, carĭ îșĭ câștigă „merite“ deosebite prin lățirea culturei și limbei maghiare printre naționalitățĭ. Anulŭ trecutŭ, durere, au cădutŭ în acéstă cursă și câțĭ-va învĕțătorĭ rĕtăcițĭ românĭ. Sĕ sperămŭ însĕ, că, deși pentru viitorŭ s'a înmulțitŭ suma „renumerațiunilorŭ“ în modŭ atâtŭ de considerabilŭ, între noi nu se vorŭ mai afla rĕtăciți, carĭ sĕ-șĭ vêndă consciința lorŭ națională și sĕ se pună în serviciulŭ maghiarisatorilorŭ, lăcomindŭ la arginții lui Juda.

—o—

Broșura d-lui Fava în limba francesă. Studentulŭ românŭ din Parisŭ, d-lŭ *Cantilli*,

---

Păcurarulŭ m'a petrecutŭ până m'am depărtatŭ de casa lorŭ, și eu am apucatŭ calea ce ducea la luntre.

Plóia nu încetase nicĭ acum, și o tină ce se încărca de ciobote, îmĭ făcŭ drumulŭ fórte osteniciosŭ. Din depărtare audȩiam apa vijăindŭ, sĕmnŭ, că Mureșulŭ a fostŭ crescutŭ. Intunereculŭ era mare, dér totușĭ am nimeritŭ pociumbulŭ de care era legată luntrea. De aicĭ am numĕratŭ ȩece pașĭ în liniă dréptă, și am aflatŭ lopata acoperită în năsipŭ. Acum stam pe gândurĭ sĕ trecŭ orĭ sĕ nu trecŭ, căcĭ crescêndŭ apa, îmĭ era témă, că nu voiu nimeri sĕ iesŭ cu luntrea la pociumbulŭ de dincolo, éră de se va întêmpla sĕ nimerescŭ mai înjosŭ de pociumbŭ, negreșitŭ mĕ va apuca apa, căcĭ dinjosŭ de pociumbŭ nu era modru de-a puté lega luntrea și de-a sări pe țĕrmŭ nicĭ chiar ȩiua, cu atâtŭ mai puținŭ nóptea.

Frămêntându-mĭ mintea cu astfelŭ de gândurĭ, audŭ de-odată, că rĕsună dobele în satŭ. Nu-mĭ venise îndată în minte, că unde suntŭ soldațĭ, pe timpulŭ culcatului se batŭ dobele, ci cugetândŭ, că soldații mi-au mirositŭ apropierea, batŭ alarmă, ca se mĕ prindă. Piciórele, fără voia mea, se punŭ în mișcare și eu fugŭ, de abia mai puteam rĕsufla. Când m'am depărtatŭ din loculŭ pietrosŭ dela marginea Mureșului și am datŭ în glodulŭ, ce mĕ reținea loculul, observai, că dobele începêndŭ a se bate în capulŭ de din susŭ alŭ satului, unde mĕ aflam eu, acum din potrivă sĕ audŭ cătră capetulŭ din josŭ alŭ satului și dintr'odată încetéză de-a mai bate. Numai acum îmĭ veni în minte, că bătaia dobelorŭ a fostŭ sĕmnulŭ de culcare alŭ soldaților și că după acésta ar fi celŭ mai potrivitŭ timpŭ de-a trece Mureșulŭ spre casă. De astădată înse am renunțatŭ la acestŭ planŭ, căcĭ prea eram ostenitŭ și tot-odată prea înfricatŭ. N'aveam altceva de făcutŭ, prin urmare, decâtŭ sĕ mĕ reîntorcŭ érășĭ la casa păcurarului.

Când eram așa de apróре, încâtŭ trebuia sĕ cautŭ după dâlma de unde se dau păcurarului sĕmnŭ prin fluerătură despre sosirea mea, audŭ la casa lui unŭ lătratŭ estra-ordinarŭ de cânĭ, audŭ cum păcurarulŭ îșĭ dă silința a mulcomi cânii. Fără voiă mé oprii loculul resonândŭ, că de sigurŭ mĕ caută pe mine la păcurarulŭ, ca sĕ mĕ prindă..... Ce norocŭ, că am eșitŭ de acolo.

(Va urma.)

a tradusŭ în limba francesă broşura d-lui *Roberto Fava*: *„La questione rumene e gli agenti dei Wekerle“*.

—o—

Iosifŭ Juraj Strossmayer, episcopulŭ din Diakovar, şi-a sĕrbatŭ în 3 l. c. ḑiua nascerei. Bĕtrânulŭ patriotŭ croatŭ, care acum împlinesce chiar 80 anĭ, a primitŭ cu acéstă ocasiune din tóte părţile numĕróse felicitărĭ şi manifestărĭ omagiale.

—o—

Biroulŭ Reuniunei femeilorŭ române din Braşovŭ îşĭ esprimă pe acéstă cale mulţămita sa cassei de economii *„Kronstädter Sparcasse“* pentru suma de 50 fl., pe care acésta i-a dăruitŭ Reuniunei din venitulŭ curatŭ alŭ concertului şi balului arangiatŭ la 7 Octomvre a. tr., cu ocasiunea inaugurărei nouei case de concerte. *Agnesă Duşoiu*, preşedintă; *Lazarŭ Nastasi*, secretarŭ.

—o—

Intre nenorociţii „Elbei“ au fostŭ şi 26 ţĕranĭ din Galiţia, carĭ înainte cu o lună îşĭ vĕndură tótă averea nemişcătóre, pentru de-a puté emigra la America, unde aveau de gândŭ sĕ-şĭ creeze o nouă esistenţă. Inainte de plecare ei au fostŭ rugaţĭ din tóte părţile, de rude şi cunoscuţĭ, sĕ abstea dela idea acésta, însĕ se vede, că sórtea aşa a voitŭ, ca sĕrmanii ţĕranĭ sĕ fiă înghiţiţĭ de mare.

—o—

Papa către Ţarulŭ. Ḑiarulŭ francesŭ *„Verité“* din Parisŭ scrie, că Papa Leo XIII a adresatŭ Ţarului Nicolae II o lungă scrisóre, în care în primulŭ rêndŭ îlŭ salută şi felicită din incidentulŭ suirei pe tronŭ, apoi se ocupă pe largŭ cu starea catolicilorŭ din Rusia. Scrisórea, ţinută în tonŭ fórte urbanŭ, marchéză escelentele raporturĭ 'dintre Vaticanŭ şi curtea ruséscă şi în legătură cu acésta rógă pe Ţarŭ sĕ tracteze umanŭ cu catolicii Polonĭ din Rusia.

—o—

Clubulŭ conservatorŭ din România şi-a ţinutŭ în 4 l. c. adunarea generală. D-lŭ I. Ciuflea a datŭ citire raportului comitetului clubului pe anulŭ espiratŭ. Raportulŭ s'a aprobatŭ. S'a procedatŭ apoi la alegerea noului comitetŭ şi a fostŭ realesŭ comitetulŭ clubului din anulŭ trecutŭ, astfelŭ compusŭ: d-lŭ generalŭ Manu, preşedinte; prinţulŭ Alex Ştirbey vice-preşedinte; I. Ciuflea casier-secretarŭ. Membrii: d-nii Alex. Lahovari, Tache Ionescu, C. Olănescu, N. Filipescu, Gr. Triandafilŭ, Gr. Păucescu, C. Borcescu, T. Alexandrescu, D. Sturdza-Skeianu, Şerbanŭ, Jianu şi M. Deşliu. După aceea s'a procedatŭ la alegerea unui comitetŭ de administraţie a clubului şi au fostŭ aleşĭ d-nii N. Filipescu, Andreiu Popovici, V. Arionŭ, căpitanŭ Obedenaru, Themistocli Alexandrescu, Gr. Tocilescu şi Constantinŭ Romanescu.

—o—

Nóuĕ nenorocirĭ. Numĕrulŭ nenorociţilorŭ dela Monceau-les-Mines (Franţa), unde după cum publicasemŭ în telegrama de alaltăerĭ, s'a întêmplatŭ o mare esplosiune, până acuma se urcă la 60. Desgropările se continuă. — In fabrica de fierŭ dela Niemirow (Rusia) a esplodatŭ cazanulŭ. Optŭ lucrătorĭ au fostŭ numai decâtŭ omorîţĭ, ér alţĭ 12 au fostŭ mai greu séu mai uşorŭ rĕniţĭ.

—o—

Afacerea ambasadorului marocanŭ. Toţĭ miniştri şi toţĭ ofiţerii casei regale spaniole, precum şi mai mulţĭ generalĭ au făcutŭ visită ambasadorului Marocului. Pare stabilitŭ, că generalulŭ Fuentes, care a pălmuitŭ pe ambasadorŭ, e nebunŭ, şi se crede că generalulŭ Fuentes va fi pusŭ sub observaţia medicală, spre a-se constata starea sa mintală.

—o—

Teatru germanŭ. Vinerĭ în 8 Febr. n. c. se va representa comedia în 4 acte de Bauernfeld: „Bürgerlich und Romantisch“.

—o—

„Călindarulŭ plugarului pentru anulŭ 1895“, a apărutŭ in tipografia *„A. Mureşianu“* din Braşovŭ, continuă de-a fi fórte căutatŭ şi călduroşŭ primitŭ din partea publicului. Doritorii dea avé acestŭ călindarŭ sĕ grăbéscă a şi-lŭ procura până mai avemŭ esemplare disponibile. Pentru încungiurarea heltuelilorŭ, abonenţii „Gazetei“ şi-lŭ vorŭ puté procura mai uşorŭ, trimiţêndŭ preţulŭ „Calindarului“ de-odată cu reînoirea aboi namentului. Preţulŭ este 25 cr., la carĭ mai suntŭ a-se adauge 5 cr. pentru trimiterea cu posta. De vêndare şi la libraria I. E. Ţeranu în Oraviţa.

Autonomiă slovacă.

Sub titlulŭ *„Egalilatea de dreptŭ in Ungaria“* publică *„Narodnie Noviny“* din Turoţŭ-S.-Mărtinŭ unŭ articolŭ lungŭ în care se ḑice între altele:

Slovacii plătescŭ milióne în visteria statului, şi dreptŭ rĕsplată primescŭ funcţionarĭ, carĭ nu sciu slovăcesce, carĭ defraudéză, carĭ suntŭ coruptibilĭ şi alŭ cărorŭ întregŭ meritŭ este, că şi-au negatŭ naţionalitatea slovacă. Statulŭ n'a ridicatŭ o singură şcólă, în care limba de propunere ar fi slovacă, dér a ridicatŭ astfelŭ de şcóle alŭ căror scopŭ este a maghiarisa tinerimea slovacă. Din şcólele susţinute cu banil Slovacilorŭ suntŭ daţĭ afară sute de tinerĭ, carĭ se mărturisescŭ a fi Slovacĭ. In funcţiunile de statŭ nu se aplică nicĭ unŭ Slovacŭ, până nu-şĭ renégă naţionalitatea. Maghiarĭ suntŭ elementŭ, carĭ cu ajutorulŭ esecutorilorŭ sugŭ tóte naţionalităţile din Ungaria şi astfelŭ se îngraşă pe banii câştigaţĭ cu sudorĭ de sânge a acelora.

Cum s'ar puté libera Slovăcimea de ei? Décă vorŭ urma pe părinţii lorŭ, carĭ înainte cu 34 anĭ au enunciatŭ în Turoţŭ-St.-Mărtinŭ, că *Slovacului ii trebue autonomiă*. Maghiarii nu dau nimicŭ de bună voiă, ba décă n'ar sta cum stau, nĭ-ar lua şi aceea, ce din minunea lui Dumneḑeu nĭ-a mai rĕmasŭ. *Decĭ déră lozinca nóstră sĕ fiă* — încheiă fóia slovacă — *autonomiă slovacă, o autonomiă cum au voit'o părinţiĭ noştri.*

Fóia ungurésca *„Hazánk“*, luândŭ notiţă de acestŭ articolŭ, se plânge, că afacerile Slovacilorŭ şi causa lorŭ suntŭ totŭ mai multŭ sprijinite de către pressa rusésca; şi ḑice, că articolii din foile rusescĭ suntŭ scrişĭ de bărbaţĭ politicĭ slovacĭ din Ungaria. Cu tóte acestea însĕ guvernulŭ maghiarŭ nu intreprinde nimicŭ în cestiunea naţionalităţilorŭ despre care ministrulŭ de interne n'a amintitŭ nimicŭ în vorbirea programŭ dela Bonyhád.

Şematismulŭ clerului din diecesa Gherlei.

Şematismulŭ mai nou alŭ clerului din acéstă diecesă a apărutŭ în anulŭ trecutŭ 1894.

N'amŭ pututŭ împrumuta până acum date din acestŭ şematismŭ, din causă, că nu nĭ-s'a trimisŭ. Abia acum primimŭ dela unŭ cetitorŭ alŭ nostru o recensiune, în care se aducŭ mai multe probe, pentru de-a arĕta, că şematismulŭ e redactatŭ cu multă neesactitate. Aprópe pe fiă-care pagină, se ḑice în acéstă recensiune, se află décă nu două séu mai multe, dér celŭ puţinŭ una erore principală. Postele ultime şi staţiunile telegrafice suntŭ însĕmnate numai pe gâcite. Aşa, de esemplu, pentru comunele Reştolţŭ, Hidigŭ, Cocşa română, Cehalulŭ romănŭ, Căvaşŭ, Giorocuta, Supurulŭ de susŭ, Iosibŭ, Satu-Şugatagŭ etc. etc. postele ultime şi staţiunile telegrafice suntŭ însĕmnate cu totulŭ greşitŭ. Apoi suntŭ preoţĭ însĕmnaţĭ în acestŭ şematismŭ cu câte două parochii, ér alţii fără nicĭ o parochiă, pe cândŭ de faptŭ nu este aşa. Pentru alţĭ preoţĭ suntŭ schimbate parochiile, indicându-se, ca domiciliu alŭ cutărui preotŭ, o parochiă streină. Anii ordinărĭi diferiţilorŭ preoţĭ suntŭ de-asemenea fórte greşiţĭ.

Mai indignatorŭ însĕ este faptulŭ, că şematismulŭ e redactatŭ şi de astădată în *limba latină*, deşi limba bisericéscă în diecesă este limba română. Numele parochielorŭ suntŭ însĕmnate în limba maghiară, ér numele românescĭ suntŭ puse numai în parantese. Cetitorului nicĭ nu-i vine a crede, că unŭ asemenea şematismŭ ar puté fi şematismulŭ unui clerŭ românescŭ.

Acestea suntŭ observaţiunile critice ale corespondentului amintitŭ. Mai reproducemŭ şi câteva date din şematismŭ, ce nĭ-le comunică acelaşĭ corespondentŭ: In diecesa română gr. cat. a Gherlei se află: 489 parochiĭ cu 122 parochiĭ, 340 administratorĭ parochialĭ şi 30 cooperatorĭ. Suflete gr. cat. (Românĭ): 458,493, Rutenĭ gr. cat. 3,028, romano-catolicĭ 43,393, armeno-catolicĭ 1,254; greco-orientalĭ 44,634; augustinĭ 15,145; de relig. helv. 95,711; unitarĭ 536; Jidanĭ 43,240. Suma totală a sufletelorŭ 715,434.

Scolarĭ suntŭ în diecesa Gherlei 46,590 în şcólele elementare şi 17,698 în şcólele de repetiţiune. Clericĭ în seminariu 46, stipendii pentru clericĭ însĕ suntŭ 50. Staţiunĭ canonicale suntŭ 6, dintre carĭ patru suntŭ ocupate, ér 2 suntŭ vacante.

Dare de sémă şi mulţămită publică.

Braşovŭ, 22 Ianuarie v. 1895.

Din incidentulŭ petrecerii dela anulŭ nou, *Reuniunea femeilorŭ române pentru ajutorarea vĕduvelorŭ sĕrace din Braşovŭ şi Săcele* a primitŭ următórele suprasolvirĭ şi contribuirĭ benevole în favorulŭ fondului sĕu:

Dela Pt. dd: Zoe Conţescu şi F. A. câte 10 fl. Elena A. Popovicĭ 6 fl., G. Simay, Diamandi Manole, Dr. N. Şerbanŭ, Dr. E. Meţianŭ, A. Perşinariu (Buzĕu), Horwath, Schütz, Biţa Popea. şi Tache Stănescu câte 4 fl, N. N., Iónŭ N. Bidu, Irina Birea, Elena Săbădeanŭ, M. G., Stănescu, Gugenberger, V. Munteanŭ, V. Oniţiu, Spuderca Temesvári şi Baronesa Carais câte 3 fl, N. Mocanŭ, Cleopatra Safrano, I. Şimai, I. Temesvári, Em. Mihalovicĭ, N. I. Ciurcu, Maria Dr. Baiulescu, N. Şustai, S. T. Spuderca, I. Leményi, A. Bârseanŭ, St. Carapenŭ, Maria St. Stinghe, G. Chelariu şi Arsenie Vlaicu câte 2 fl. D. Făgărăşanŭ 1 fl. 50., Catinca Puşcariu, Maria Popea, Elena T. Blebea, Zoe Demianŭ, G. Zănescu, Elena Baiulescu, Nepoţiĭ D. Eremia, Elena G. Ioanŭ, I. Ţipu, Emilia Sanciali, Elena Munteanŭ, Sofia Senius, Eufrosina V. Bidu, Zoe Petricŭ, Maria D. Munteanŭ, Carolina Ciurcu, Maria Lupanŭ, N. Bogdanŭ, Dr. D. Popŭ, I. C. Panţu, Dr. I. Blaga, I. Vlaicu, locot. Patiţia, G. László, N. N., P. Danŭ, Vict. Giagia, P. Popŭ, Tárczai şi Otilia Bidu câte 1 fl.. N. N., şi Eug. Nicolescu câte 50 cr.

Prin colecta D-nei *Maria Popea* dela: P. T. Elena Filitis, Balaşa Blebea şi D. M. Bragadirŭ (Bucurescĭ) câte 20 francĭ. St. Blebea (Bucurescĭ), I. I. Popea (Brăila) câte 5 francĭ, şi Stelianŭ Steriu (Ploescĭ) 5 fl.

Prin D-na *Maria Belu* dela: P. T: P. I. Bancotescu şi Aurora Perlea (Brăila) câte 20 francĭ. D. Negreanŭ (Bucurescĭ) 5 francĭ şi Aneta G. Păltănea (Brăila) 1 fl.

Prin D-na *Otilia Bidu* dela d-lŭ G. Bidu (Bucurescĭ) 40 francĭ.

Prin D-lŭ *Petru Ionaşiu* din Timişóra dela: P. T. Zeno Mocsonyi de Foenŭ 5 fl., Maria de Mocsonyi 2 fl., Em. Ungureanŭ 1 fl. şi P. Ionaşiu 2 fl.

Peste totŭ s'au încassatŭ la acéstă petrecere 516 fl. 63 cr. Spese: 212 fl. 58, rĕmâne venitŭ curatŭ: 304 fl. 05 cr.

Esprimămŭ tuturorŭ acestorŭ binefăcĕtorĭ mulţămită sinceră.

Implinimŭ o prea plăcută datorinţă când şi pe acéstă cale esprimămŭ recunoscinţă şi mulţămită:

a) Comitetului arangiatorŭ, d-lorŭ: V. Oniţiu, G. Chelariu, Dr. E. Meţianŭ, St. Mihalovicĭ, Gr. Birea, A. Vlaicu, I. C. Panţu, Dr. Gh. Popŭ, N. Bogdanŭ N. şi I. Ciurcu, carĭ au contribuitŭ prin deosebitu-le şi esacta-le îngrijire la reuşita frumósă şi demnă a petrecerii.

b) P. T. Dumitru Lăpedatŭ, Petru Comşa şi Maria Dr. Maierŭ (Seliste), Nic. Băeşanŭ (Buciumŭ Isbită), Vasile Blaga (Laucrenŭ), Ana Filipŭ, Elvira Popŭ, Maria Dadivŭ şi Elena Davidŭ (Abrudŭ) şi Zacheiu Sasu (Blăşielŭ), carĭ au potenţiatŭ splendórea petrecerĭ nóstre, trimiţêndu-ne frumóse costume naţionale, ce representau portulŭ românescŭ din ţinuturile d-lorŭ.

Pentru Comitetulŭ Reuniunei:

Elena G. Ioanŭ, v.-presidentă. *Dr. I. Blaga*, secretarŭ.

NECROLOGŬ. Georgiu Filepp, advocatŭ şi proprietarŭ în Tăşnadŭ, a rĕposatŭ la 3 Februarie n. c. în anulŭ alŭ 72-lea alŭ etăţii şi alŭ 16-lea alŭ căsĕtoriei. 'Lŭ jălesce întristata-i soţiă Anna născ. Poruţiu, cu numĕróse rudenii.

— **Agata Goronu n. Sângeorzanu** preoţésă gr. cat. în Cuşdriora, după unŭ morbŭ greu, împărtăşita cu s. sacrimente, 'şi-a datŭ sufletulŭ în mânile creatorului în 3 Februarie, în anulŭ alŭ 37 a vieţei şi 21 alŭ fericitei căsĕtoriĭ. Ioane Goronu, preotŭ în Cuşdriora şi adm. oficiului V. protopopescŭ în tr. Reteagului, ca soţŭ; Eugenia Goronu, Victoria Goronu, Amalie Goronu, Iónŭ Goronu şi Valeria Goronu, ca fiĭ şi fiice; Antonŭ Sângeorzanŭ proprietarŭ în Maierŭ, ca tată.

DIVERSE.

Duşmanĭ sĕlbaticĭ. Şerpii cei mai veninoşĭ, numiţĭ şerpĭ sunătorĭ, au de cei mai marĭ duşmanĭ pe cerbŭ şi pe şérpele negru. Décă unŭ cerbŭ află unŭ şérpe sunătorŭ în posiţie de atacŭ, nu perde timpulŭ şi se gătesce şi elŭ de luptă, se retrage cu vre-o 10—12 paşĭ, apoi se aruncă ca fulgerulŭ cu unghiele pe corpulŭ şérpelui şi la momentŭ sare în susŭ, ca sĕ nu-lŭ pótă muşca. Acéstă mişcare complicată o repetéză până când şérpele este dumicatŭ în bucăţĭ. Atacului şérpelui negru nu este mai puţinŭ periculosŭ pentru monstrulŭ sunătorŭ, ca alŭ cerbului. Sérpele negru se aruncă asupra lui, se încolăcesce în jurulŭ corpului lui, începêndŭ dela gâtŭ, de 5—6 orĭ, apoi îşĭ ridică capulŭ şi privesce aspru ochii contrarului spre a observa efectulŭ atacului sĕu. Décă şérpele sunătorŭ mai dă semnŭ de viéţă, îi mai adaugă câte-va spirale şi-lŭ strânge totŭ mai tare. Nimicŭ nu póte fi mai interesantŭ de vĕḑutŭ decâtŭ doi şerpĭ astfelŭ încolăcitĭ. După ce şérpele negru ţine astfelŭ pe duşmanulŭ sĕu 40—50 minute şi a observatŭ că nu se mai mişcă, se desface binişorŭ şi plécă.

Particularităţile câtor-va persóne celebre. Regina *Elisaveta a Franciei*, la mórtea sa, a lăsatŭ 3000 de rochii de diferite stofe şi colorĭ. Multŭ timpŭ înainte de a muri, ea nu putea sĕ sufere vederea nicĭ unei oglinḑĭ, de témă de a vedea urmele supĕrătóre, ce timpulŭ lasă pe figurĭ. Marele filosofŭ *Descartes* avea o atenţiune particulară pentru perucile sale, de carĭ avea patru în reservă tot-déuna. *Mozart*, alŭ cărui pĕrŭ blondŭ era prea frumosŭ, ilŭ purta pe spate, lungŭ şi desfăcutŭ, înodatŭ cu panglică colorată. *Napoleonŭ I.* era vanitosŭ de micşorimea piciorului sĕu. Décă trebue sĕ credemŭ pe Samuelŭ Iohnson, *Pope* ajunsese să-şĭ facă o aşa de mare opiniune despre elŭ însuşĭ, încâtŭ se privia, ca unulŭ din stêlpii lumei.... *Rafael* era gelosŭ de gloria şi talentulŭ lui Michel Angelo. *Kotzebue* era atâtŭ de vanitosŭ şi invidiosŭ, încâtŭ nu putea suferi lângă dênsulŭ pe nicĭ unŭ omŭ celebru, sĕ fi fostŭ chiar representatŭ prin o statue, séu tablou. Viéţa lui *Lord Byron* n'a fostŭ ,decâtŭ unŭ şirŭ de modele de egoismŭ dela începutŭ până la sfîrşitŭ. Era vanitosŭ de geniulŭ sĕu, de misantropia sa şi şi chiar de viciurile sale, şi în particularŭ era mândru de ţinuta sa la călăritŭ şi frumseţa mânilorŭ sale Lui *Tyho-Brahe* îi plăcea sĕ coloreze sticle de ochelarĭ. Luĭ *Goethe* îi plăceau porumbeii şi uria cânii. *Olivier Cromwell*, lăsândŭ câte odată la o parte gravitatea sa ordinară, sĕ juca de-a baba órba cu ficele şi slugile sale.

Literatură.

In editura librăriei Nicolae I. Ciurcu din Braşovŭ a apărutŭ: **Abecedarŭ şi întâia carte pentru deprinderea limbei maghiare în scólele poporale române**, pe basa planului de învĕţămêntŭ, de *Franciscŭ Koos*, inspectorŭ scol. în pens. şi consilierŭ r. şi *Vasile Goldişŭ*, prof. gimn. Preţulŭ 20 cr.

Proprietarŭ: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Gregoriu Maiorŭ.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 6 Februarie 1895.

Renta ung. de aurŭ 4% . . .	125.90
Renta de coróne ung. 4% . .	99.20
Impr. căil. fer. ung. în aurŭ 4½% .	128 50
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	103.60
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	125.75
Bonurĭ rurale ungare	98.20
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	98.25
Imprum. ung. cu premii	161.25
Losurĭ pentru reg. Tisei și Segedin.	145.25
Renta de hârtie austr.	100.80
Renta de argint austr.	100.85
Renta de aur austr.	125.75
Losurĭ din 1860	157.—
Acții de-ale Băncei ung. de credit. .	502.75
Acții de ale Băncei austro-ungară .	1081.—
Acții de-le Băncei austr. de credit.	415.60
Napoleondorĭ	9.84½
Mărcĭ imp. ger.	60.67½
London (lire sterlinge).	124.20
Rente de coróne austr.	101 55

Cursulŭ pieței Brașovŭ.

Din 7 Februarie 1895.

Bancnote rom.	Cump.	9.74	Vênd.	9.79
Argint român.	Cump.	9.65	Vênd.	9.70
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.82	Vênd.	9.85
Galbenĭ	Cump.	5.85	Vênd.	5.90
Ruble rusescĭ	Cump.	132.—	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	60.15	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.75	Vênd.	101.75
Lire turcescĭ	Cump.	11.15	Vênd.	—.—

Nr. 1333/95.

PUBLICAȚIUNE.

In 19 Februarie a. c. (Marți) înainte de prândŭ la 10 óre se va ținea la oficiulŭ orășenescŭ economicŭ o pertractare de oferte scripturistice asupra predărei furnisărei rufelorŭ, îmbrăcămintei, încălțămintei și altorŭ articole necesare pentru institutulŭ orășenescŭ de infirmĭ în suma preliminată de 1003 fl. 25 cr.; mai departe predarea furnisărei îmbrăcămintei pentru servitorĭ, portarii și pădurarii orășenescĭ în suma preliminată de 1273 fl. 80 cr.

Oferenții se invită de a-șĭ așterne până în diua indicată la 10 óre înainte de prândŭ la oficiulŭ orășenescŭ economicŭ ofertele scripturistice, sigilate, provědute cu unŭ timbru de 50 cr. și cu unŭ vadiu de 5%. Ofertele se potŭ estinde séu asupra întregilorŭ obiecte recerute, séu numai asupra unorŭ anumite părțĭ.

Conspectulŭ asupra obiectelorŭ furnisătóre, mustra, condițiunile de furnisare se află la oficiulŭ orășenescŭ economicŭ spre examinare în decursulŭ órelorŭ oficióse. Ofertele au sě conțină numirea acurată a obiectelorŭ, carĭ se furniséză, mai departe amintirea în țifre și litere a prețurilorŭ oferate și totŭdeodată declarațiunea, cumcă oferentulŭ se supune acestorŭ condițiunĭ de furnisare.

Brașovŭ, 1 Februarie 1895.

618,1—2 **Magistratulŭ orășenescŭ.**

Nr. 812—1895.

PUBLICAȚIUNE.

Socotéla cassei pro 1893 dimpreună cu tóte aclusele, mai departe raportulŭ examinatorŭ alŭ comisiunei esmise de către representanța comunală, precum și inventarulŭ asupra averei orașului Brașovŭ se află, conformŭ 5:142 alŭ art: de lege XXII din 1886 în biroulŭ comptabilitățiĭ orășenescĭ (strada porțiĭ 63) în decursulŭ a 15 dile spre examinare.

Eventualele observațiunĭ au de a-se așterne până în 16 Februarie a. c. acestui magistratŭ.

Brașovŭ, 1 Februarie 1895.

619,1—1 **Magistratulŭ orășenescŭ.**

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.